

"t Meerminneke

(van) Meirhaeghe's
Familiecontactblad

Lieve Lezers,

Bij wijze van inleiding tot dit 18de Meerminneke, drukken we maar onmiddellijk de toets van onze bandrecorder in en geven het woord aan Trudeke :

"...plons!...splash!...spetter...druip...druip... geef mij die handdoek eens... wrijf... wrijf... oké! Drie maanden terug sprak ik U over de problemen van de watervervuiling die wij meerminnen en -mannen aan den lijve ondervinden. Maar dit is niet het enige probleem waarmee wij af te rekenen hebben. Ook onze rust en privacy worden voortdurend zwaar geschonden door uw soortgenoten. Dichters schrijven dan wel met veel mooie woorden over de tijdeloze rust die van de zee uitgaat, maar de werkelijkheid is helemaal anders! Het Kanaal en de Noordzee -de Moordzee, zeggen wij- waar ik mijn thuisbasis heb, is een der drukste scheepvaartroutes ter wereld. Je moet verdomd goed uitkijken alvorens je een zeestraat oversteekt, want voor je 't weet word je door zo'n jetfoil of hoovercraft overvaren! Je moet niet vragen welk een verkeersdrukte het daar is met drie wereldhavens op een rij : Dunkerque, Antwerpen en Rotterdam. Dag en nacht trekt dat geraas over ons heen. Kortgeleden installeerde men daarenboven nog olieboorplatforms! De trillingen, voelbaar tot in onze huizen. Om zeeziek van te worden. Het loopt werkelijk de spuigaten uit! De kalme rust van vroeger komt nooit meer terug. Toen zeilden de karvelen en de klippers bijna geluids- en geruisloos voorbij, als reusachtige zwanen. Je hoorde de zeemannsliederen over de golven weerklinken en dat stoorde ons niet. Integendeel; we vonden dat leuk en ik ken al die liedjes nog uit het hoofd. Maar Jan, Piet, Joris en Korneel zijn allang dood... Naast al die verkeersdrukte wordt onze rust ook grondig verstoord door de oorlogen die u steeds vaker met mekaar uitvecht. Tot voor enkele jaren was zo'n zee-oorlog een zeldzaamheid. Ik herinner me uit vroeger tijden slechts twee zeeslagen van enige omvang : die keer toen koning Filips II met zijn zogezegd Onoverwinnelijke Armada tevergeefs Engeland probeerde te veroveren én die keer toen Napoleon er van langs kreeg bij Trafalgar. Ik zei het reeds, zoiets voltrok zich hoogstens om de zoveel eeuwen eens en de hinder die dat veroorzaakte was niks, vergeleken met wat er de laatste eeuw gebeurd is! Twee wereldoorlogen in nog geen dertig jaar tijd! Vooral de laatste keer hadden we het erg te verduren. De Slag om Engeland, weet je wel. Ik vraag me af wat iedereen daar gaat zoeken, wetende dat de drankhuizen daar meer gesloten dan open zijn. En dan D-Day, de oversteek en de landing in Normandië. Ik herinner me het nog als de dag van gisteren. Zo'n vloot hadden we nooit eerder gezien en lawaai mensen!! Onvoorstelbaar! Dit keer gingen de Duitsers kopje onder en dat was maar goed ook. Want zij waren het die in de eerste oorlog de duikboten van stapel lieten lopen. Daar waren we niet mee in ons sas hoor!

Tenslotte voltrok die verkeersdrukte en dat oorlogsgeweld zich vooral aan de zeespiegel, maar met de komst van de duikboot waren we nu ook al niet meer veilig in onze diepste schuilplaatsen. Waarom we zo argwanend geworden zijn tegenover de mens, heb ik u onderhand al duidelijk gemaakt. Nu moeten we ook nog konstant op onze hoede zijn om niet ontdekt te worden. Want u kent dat wel : eerst komen de wetenschappers met de beste bedoelingen, al vlug volgen de opdringerige toeristen en tenslotte wordt de jacht geopend. Tot meerdere glorie van de kakmadammen die persé een geschud handtasje in meerminhuid willen. Nee, u moet het tegendeel niet beweren : dat we in wederzijds respect zouden kunnen leven? Ik weet heel goed dat u zelfs andere mensenrassen en volkeren als minderwaardig beschouwt, laat staan dat u ons, die slechts half-mensen zijn, op voet van gelijkheid zoudt behandelen. Nee! We bepalen zelf wel waar, wanneer en met wie we in contact willen treden. Zo heb ik ook u uitgekozen en daarmee hoeft u nog niet hoog op te lopen. Ook u bent een menselijk, al te menselijk produkt en ik heb u gekontakteerd, niet alleen omdat u de stambewaarder bent van het geslacht dat ik in bescherming genomen heb, maar vooral omdat u nog in sprookjes gelooft en dus in mij. Ik heb er een droge keel van gekregen. Ik moet dringend weer te water. De groeten aan al de uwen en tot over enkele maanden.... duik... zwem... zwem... zwem... "

In het hoofdartikel spitsen we onze aandacht toe op twee voor iedere stambomer heel belangrijke instellingen uit het Ancien Régime : de poortერი en de wezerი. Het archiefmateriaal dat in verband met deze instellingen bewaard bleef, met name de poortersboeken en de wezerijregisters, bevat een schat aan informatie, zonder dewelke échte familiegeschiedenis niet geschreven kan worden. Na een beknopte theoretische beschouwing hieromtrent, stappen we over naar de praktijk door de analyse van een wezerij-akte uit 1413. Een boedelbeschrijving die ons heel wat weet te vertellen over ene Jan Van Meerhaeghe die tussen 1350 en 1420 te Wortegem leefde.

In dit Meerminneke introduceren we ook een nieuwe rubriek, waarin we in afleveringen de inventaris van onze verzameling doodzantjes zullen publiceren. U zult er de namen aantreffen van hen die u ooit nabij waren en dit repertorium biedt u ook de mogelijkheid om u een idee te vormen waar de Van Meerhaeghes zoal geleefd hebben.

De sprokkelrubriek omvat een bont allegaartje familienieuws. De meest uiteenlopende weetjes die echter allemaal onder de noemer "Van Meirhaeghe" kunnen samengebracht worden.

Mogen we tenslotte aan hen die hun abonnement nog niet hernieuwd hebben vragen om dit zo spoedig mogelijk in orde te brengen. Gelieve ook adreswijzigingen te signaleren. Hoewel we bij elke verzending nauwkeurig nagaan of iedereen wel het nummer zal ontvangen waarop hij recht heeft, gebeurt het toch soms dat het Meerminneke niet terecht komt. Geef ons een seintje. Dan ontvangt u bij de volgende kwartaalzending het ontbrekende nummer. Het is ons namelijk door de Posterijen niet toegestaan om buiten de vaste tijdstippen (maart, juni, september, december) losse nummers te versturen.

Tenslotte wensen we jullie na dit zeer natte voorjaar een kurkdroge zomer. We zien mekaar terug in september.

de stambewaarders

Herman Meirhaeghe
Ledeberg-Gent

Jan Meirhaeghe
Ingelmunster

POORTERIJ en WEZERIJ

Sedert Adam en Eva of sinds het verschijnen van de "moderne mens" -de homo sapiens sapiens, die zelf reeds het resultaat was van miljoenen jaren evolutie- zouden drie à vierduizend generaties ons zijn voorgegaan.

Sedert het begin van de jaren 1200, toen onze eerste stamvader uit de anonimiteit trad en de naam "Van Meirhaeghe" aannam, volgden ongeveer 25 generaties mekaar op. Een getal dat tot bescheidenheid noodt, gezien in het licht van de evolutiegeschiedenis van onze soort. Toch is het vrij uitzonderlijk dat we de sporen van een gewone familie als de onze tot acht eeuwen terug kunnen volgen. Adellijke geslachten kunnen aan hun genealogie nog wel een paar eeuwen toevoegen, maar dan staan ook zij voor de onvermijdelijke blinde muur.

Ons stamboomwerk wordt volledig bepaald door het al dan niet voorhanden zijn van geschreven bronnen en daarin doet de kleine man pas zijn intrede vanaf de 13de eeuw. Het is een werk van jaren om die zeven à acht eeuwen familiegeschiedenis ten gronde te bestuderen en de moeilijkheden vermenigvuldigen zich naarmate we verder in het verleden teruggaan. Zolang we ons kunnen behelpen met de Registers Van de Burgerlijke Stand, die in de vorm zoals wij die nu kennen bij ons werden ingevoerd rond het jaar 1800, gaat alles nog vlot. Die registers van geboorte, huwelijk en overlijden werden door de gemeentebeambten nauwgezet bijgehouden, bevatten veel informatie en zijn voor de leek vrij goed leesbaar. Vóór de Franse Revolutie, tijdens het Ancien Régime dus, was het de plaatselijke geestelijkheid die zich over die registers ontfermde. Op het Concilie van Trente (1545-1563) werd beslist dat de parochiegeestelijkheid deze taak nauwkeurig ter harte moest nemen, doch in onze gewesten begon men daar pas goed werk van te maken vanaf 1600. Hier rijzen de eerste serieuze problemen. De akten zijn in het Latijn gesteld, bevatten heel wat minder informatie die dan nog vaak onnauwkeurig is en ook het "oud handschrift" laat zich niet makkelijk lezen. Daarenboven zijn niet weinig parochieregisters in de loop der tijden beschadigd of vernietigd geworden. Ze bevatten leemtes, zijn soms onleesbaar of zijn zelfs doodgewoon verloren gegaan. Te Kanegem gaan ze bijvoorbeeld slechts terug tot omstreeks 1647, hoewel we met zekerheid weten dat ze reeds vroeger bestaan hebben. Globaal gesteld mogen we zeggen dat we vóór 1600 geen geboorte-, huwelijks- en overlijdensregisters meer voorhanden hebben en dan begint de pret! Voor veel genealogen eindigt hier dan ook het stamboomavontuur...

Achteraf beschouwd waren wij echter in 't jaar 1600 nog maar halfweg en slaagden wij er in nog 400 jaar dieper in het verleden af te dalen. Om de geschiedenis van de Van Meirhaeghes tussen 1600 en 1200 te schrijven, hebben we gebruik gemaakt van talloze andere bronnen. De twee belangrijkste daarvan zijn misschien wel de poorterij en de wezerij. Zonder deze twee bronnen zou het onmogelijk geweest zijn om onze stamboom zover uit te bouwen, laat staan om een gestoffeerde kroniek over onze voorouders te schrijven. Hieronder gaan we dieper in op deze twee begrippen. Het is trouwens noodzakelijk om een idee te hebben omtrent de werking van deze twee belangrijke instellingen uit het Ancien Régime, willen we onze familiegeschiedenis beter begrijpen.

Poorterschap en poorterij

Een inwoner van een stad die burgerrecht had wordt poorter genoemd. De poorterij is de rechtsband tussen een individu en een bevoorrechte stad, waardoor dat individu tegenover en door die stad, buiten het genot van burgerlijke rechten, ook voorrechten geniet. Niet alleen de inwoners van zo'n stad, doch ook de mensen die buiten de stadspoorten of "op den buiten" woonden, konden het poorterschap verwerven. Zij worden dan "buitenpoorters" genoemd. Tijdens de middeleeuwen gebeurde het vaak dat lijfeigenen of onvrijen het domein van hun heer op het platteland ontvluchtten. Zij zochten dan hun heil bij de "portus" of de stad. Om hun vrijheid te bezegelen probeerden ze het poortersstatuut te verwerven.

Onze Wortegemse voorouders woonden binnen de kasselrij van Oudenaarde. Zo'n kasselrij kunnen we vergelijken met onze huidige provincies. De hoofdplaats van de kasselrij Oudenaarde was de stad Oudenaarde zelf en de bewoners van de dorpen uit de kasselrij konden poorter worden van de stad Oudenaarde (of ook van Pamele-Oudenaarde). De Wortegemse Van Meirhaeghes werden buitenpoorters van Pamele en van Oudenaarde. Als mijn stamvader Jan in 1635 naar Kanegem verhuist, komt hij in de kasselrij van Kortrijk terecht. De Kanegemse Meirhaeghes uit de 17de en de 18de eeuw werden dan ook buitenpoorters van de stad Kortrijk.

Wanneer iemand nu het poorterschap verwierf, werd zijn naam in het poortersboek ingeschreven. We vinden onze voorouders van bij het begin van de jaren 1300 tot op het einde van de 18de eeuw in die poortersboeken terug. De poorterij werd door de hervormingen van de Franse Revolutie opgeheven in 1795.

We zullen verder zien dat het poorterschap erfelijk was. In het poortersboek staan dan ook de namen genoteerd van alle afstammelingen van een bepaalde poorter, vaak over een periode van verschillende eeuwen! Het spreekt voor zich dat deze boeken een uitzonderlijke en waardevolle bron vormen, daar we, zoals in ons geval, er schematisch een komplette stamboom aantreffen, gespreid over verschillende generaties.

Zo staan op folio 189 van het Oude Poortersboek van Oudenaarde, onder de rubriek "Wortighem", de volgende naamgenoten genoteerd :

-Jan Van Merhaghe fs(zoon van) Gillis
 -Gillis Van Merhaghe, Jans zone
 -Jan Van Merhage fs Gillis

In één klap vangen we hier dus vier generaties Van Meirhaeghes die leefden tussen 1350 en 1450. Van Jan Van Merhage die de reeks afsluit weten we dus dat hij de zoon was van Gillis, de kleinzoon van Jan en de achterkleinzoon van Gillis Van Merhaghe.

Hoe kon je nu poorter worden?

Er waren verschillende manieren om het poorterschap te verwerven. Men kon "poorter van verzitte" worden door één jaar en één dag binnen de stad te gaan wonen. Het poorterschap werd ook soms als een gunst geschonken aan verdienstelijke personen. De eenvoudigste manier bestond er in het poorterschap te kopen, zoals de Van Meirhaeghes gedaan hebben. Om dit laatste te illustreren citeren we twee inschrijvingen uit het "poortersbouc der ~~Stede~~ ende Caele van Audenaerde" :

"Jan Van Meerhaghe van Wartighem cochte zijn poerterschap int jaer mccc en xiiij svriendages naer sente Martints dach in den winter" of Jan Van Meerhaeghe van Wortegem kocht zijn poorterschap in 't jaar 1314, 's vrijdags na Sint Maarten in de winter.

"Gillis van meerhaghe van Wartighem cochte zijn portersceep int jaer ons heeren mccc en xlvi in sente matheeusdaghe ende heeft vuldaen datter toe behoert"

of Gillis Van Meerhaeghe van Wortegem kocht zijn poorterschap in 1346 op St.-Mattheusdag.

Bij de Kortrijkse buitenpoorters vinden we onder de rubriek Kane-gem : "1668, Jan Meyerhaeghe fs Rogiers : bij coope".

De kinderen van een poorter erfden dan het poorterschap van hun vader, mits het in acht nemen van bepaalde regels. Zo verloor een dochter van een poorter haar rechten als ze met een niet-poorter huwde. De nakomelingen van Gillis Van Meerhaeghe, die zijn poorterschap kocht in 1346, waren dus allen "poorter van hoirie" of door overerving. (hoir of oir = erfgenaam)

Waarom werd iemand poorter?

In één zin samengevat zouden we kunnen zeggen dat iemand poorter werd omdat hij daar voordeel bij haalde. We vermelden hier enkele voorrechten die vooral voor onze buitenpoorters belangrijk waren. Zeer belangrijk was de vrijwaring van "issue of tiendepenning". Dit was een belasting van 10% op alle goederen die de stad kon opeisen van niet-poorters. Het poorterschap beschermde hen ook tegen de opeising van het "beste catheil of beste hoofd", wat een soort successierecht was. De heer mocht namelijk in niet-poorterlijke sterfhuizen het beste stuk vee of huismeubel uit de erfenis opvorderen. Een ander belangrijk recht was het recht op beroep bij de stedelijke rechtspraak. Hierdoor probeerden de poorters zich te beschermen tegen de almacht van de toenmalige dorpsheren (edelen of kloosterabten). Zo konden zij hun geschillen of processen voor de meer onbevooroordeelde stadsrechtbank laten behandelen, in plaats van voor de dorpsrechtbank of vierschaar.

De poorter had natuurlijk ook plichten. Wij wijzen hier alleen, naast de eventuele betaling van het inschrijvingsrecht of koopgeld, ook op hun verplichte jaarlijkse bijdrage of abonnementsgeld. Ze moesten tevens een vaste verblijfsplaats hebben binnen de stad of kasselrij. Die verplichtingen wogen echter zeker niet op tegenover de vele voorrechten waarvan ze konden genieten.

Samenvattend kunnen we stellen dat het poorterschap aanvankelijk gericht was tegen de willekeur van de dorpsheren. Poorterschap maakt vrij! De lijfeigenen kregen behalve reële voorrechten, een nieuw juridisch statuut : de vrijheid.

Poorterlijke sterfhuizen en de Wezerij.

Als er bij het overlijden van een der ouders minderjarige kinderen achterblijven wordt een boedelbeschrijving, een boedelstaat of een staat van goed opgemaakt door het stedelijke wezerijbestuur. Alle roerende en onroerende goederen worden opgesomd en geschat om zo het wezegeld te berekenen of de erfenis te verdelen. Terzelfdertijd worden de voogden en de "borgen" aangesteld.

Als men rekening houdt met de korte levensduur, de hoge sterfte en de relatief late volwassenheid (25 jaar), dan weet men dat er bij een overlijden van een der ouders bijna altijd minderjarige kinderen achterbleven. Ook boedelbeschrijvingen waarin alle erfgenamen meerderjarig waren, werden ook vaak voor de stadsschepenen gebracht (zie onderstaand voorbeeld). Daarbij komt nog dat ook bij eventuele onenigheid tussen de erfgenamen eveneens een boedelstaat werd opgemaakt. Al die boedelbeschrijvingen werden in de wezerijregisters gebundeld die, gelukkig voor ons, bewaard bleven. Vandaar dat wij van ieder voorouderpaar één, twee tot drie boedelstaten terug vonden over de periode van 1400 tot 1800 !!! Een enorme bron van informatie natuurlijk, waardoor we ons een duidelijk beeld kunnen vormen van de familiale toestand, hun woonplaats, hun beroep, hun bezittingen en vermogen, hun status, hun levenswijze etc...

Als de poortersboeken ons dus het geraamte van onze stamboom leverden, dan konden we o.a. met de gegevens uit de wezerijregisters daar een levende geschiedenis van vlees en bloed van maken.

Hieronder volgt de tekst van een der oudste boedelbeschrijvingen uit ons familie-archief, gesteld in het "oud Vlaams", zoals het in het begin van de jaren 1400 geschreven werd. Voor een goed begrip hebben we -tussen haakjes- bepaalde woorden hertaald. Een kopie van het oorspronkelijk, door de tijd vervaagde handschrift gaat als bijlage. Naderhand proberen we via een analyse zoveel mogelijk informatie te puren uit deze beknopte, maar daarom niet minder interessante 'staat van goed':

Van Mergrieten alven Vander Beken, Jans wijf was Van Meerhaghe.

Dit es Gillis Van Meerhaghe, Jans ende Mergriete sone, goedinghe ende lot :

- ~~eest~~ so es Gillis vorseid ghepait ende verghenought (gepaaid en vergenoegd) als van zinen deele van alden inaeleken cateilen (goederen) vanden coerne (koren) ende vanden coybeesten (koeibeesten).
- item hier toe bernaerts velt, een bundre lants (geschat op) 5 schellingen (de roede) heft : 100 pond.
- item op tcot, 6 vierendeelen lants op 4 schellingen, : 120 pond.
- item de heelt (helft) vanden hoolenmersch, 3 vierendeelen groet (groot) op 3 schellingen : 45 ponden.
- item den buelc (grasbilk of bulk) vor de hofstede, 7 honderd lants groet, op 2 schellingen : 17 ponden-10 schellingen.
- item in waienden cateilen op dit selve : 4 pond - 10 schellingen.
- item op den huevel de heelt van eenen alven bundre, op 3 schell. heft : 30 ponden.
- item de heelt vanden buelke opde merghelput, half vierendeel, op 5 schellingen : 12 pond - 10 schellingen.
- item op den heelt oestwert (oostwaarts) in cateilen : 3 pond-16 s.
- item inde hofstede, 3,5 honderd lants, op 6 schellingen : 26 pond - 10 schellingen.
- item een wonhuus (woonhuis) op dese vorseide stede over : 36 pond.
- item eene poest (stal) over : 7 ponden.
- item een hovenbuer (bakhuis) over : 2 ponden.
- item alle de waiende vanden wonhuse ende vanden hovenbuere oestweert over : 12 ponden.
- item alle de waiende cateilen daer dwonhuus (het woonhuis) op staet over : 3 pond - 12 schellingen.

[Faint handwritten notes]

Der en gellie van meengheijte Joud en meengheijte
sone goetdijgh: ende der

Hant so en galle lere ghepaer en ghepaer
 als om zme diele den alth menschele carcelen
 neen ende lere opheffen
 In m hie ne lere lere lere lere lere lere lere
 6 a hie. 6. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 8

Item Cant. So es Wille in die tröwen ouer ende
 Ind name bin gine Wonne Joud en inge ween
 Dacht' lant dat ghepact en gheprouen als
 bin gine dale der hem en gine Wonne der cronen
 en gheprouen man gine Con Joud en inge ween
 Wille gheprouen Ende op de dachden Jm en
 Wille en gheprouen en dachden man gine als gheprouen
 Wille man en gheprouen als gheprouen en gheprouen
 Joud en gheprouen. Ende op de dachden Jm en
 Wille en gheprouen Wille en gheprouen gheprouen
 p. en die en gheprouen en gheprouen gheprouen
 Wille en gheprouen en gheprouen gheprouen en gheprouen
 Joud dacht' Jm en gheprouen als gheprouen
 dal. Joud en gheprouen en gheprouen gheprouen
 gheprouen en gheprouen en gheprouen gheprouen

Item voert (verder) so es Willem de Tavernier over ende inden name van zine wive (vrouw), Jans ende Mergrieten dochter was, wel ghepait ende verghenoucht als van al zinen deele dat hem ende zine wive toecommen ende verstorven (geërfd) mach zijn van Janne ende Mergrieten bovenghenomt (voornoemd).

Ende mids desen hebben Jan ende Willems wijf ende Willem over hare als haer wettelic man ende voeghd (voogd) elc anderen quite ghescollen (kwijtgescholden) ter kennessen van ons Willem Cabbelliau ende zine ghesellen (stadsweesheren).

Ende mids desen so moet Jan Van Meerhaeghe Willem Den Tavernier gheven 20 ponden ende die te betaerne te twee paimente (twee afbetalingen), dats te wetene, deen heelt ende deerste payment te sente Jans daghe in midden somer (eind juni) als men scriven sal 1413 ende dander heelt ende dander paiement te Sint Martins messen (11 november) int selve jaer.

Analyse van deze 'staat van goed'.

1. Gezinssituatie.

Op basis van de gegevens uit deze boedelstaat zien we hoe het gezin van Jan Van Meerhaeghe was samengesteld, op het ogenblik van het overlijden van zijn echtgenote die hier met naam genoemd wordt.

Als we weten dat in de oude bronnen de vrouwen veel minder vaak geciteerd worden dan de mannen, dan plukken we hier een eerste belangrijk gegeven. Jan Van Meerhaeghe was dus gehuwd met Mergriete Vander Beken, een dochter uit een geslacht dat tijdens de 15de eeuw enkele schepenen van de heerlijkheid van Walem voortbracht.

De Jan Van Meerhaeghe uit deze erfverdeling is dezelfde als die "Jan Van Merhaghe fs. Gillis" uit het poortersboek. (zie pag.4) Hij werd omstreeks 1345 geboren als zoon van Gillis Van Meerhaeghe. Hij moet omstreeks 1370 gehuwd zijn met Griete Vander Beken. Als zij in 1413 overlijdt blijken twee meerderjarige kinderen in leven te zijn : Gillis Van Meerhaeghe, die naar zijn grootvader genoemd werd, en een dochter wiens naam niet vermeld wordt. Een illustratie van wat we daarnet schreven over het verwaarlozen van vrouwennamen in de archiefteksten. Die dochter is gehuwd met Willem De Tavernier die bij de erfverdeling optreedt "inden name van zine wive, Jans ende Mergrieten dochter". Laatstgenoemden zullen hoogstwaarschijnlijk meer dan twee kinderen gehad hebben die echter, gezien de hoge kindersterfte, op jonge leeftijd gestorven zijn. Wanneer moeder Vander Beken sterft moet zij ongeveer 65 jaar oud geweest zijn. Jan Van Meerhaeghe blijft dus achter als weduwnaar en we vermoeden dat hij omstreeks 1420 overleden is, wellicht in het huis van zijn zoon bij wie hij inwoonde.

2. Bezittingen en vermogen.

Uit de erfverdeling blijkt dat zoon Gillis de onroerende goederen erft, met name de ouderlijke hofstede en het daarbij horende land. De hoeve zelf bestaat uit een "wonhuus", een "poest" en een "hoverbuer" en omvat 4,5 bunder of 6 à 6,5 hectaren land. De landerijen hebben een totale oppervlakte van meer dan zes hectaren, waarvan 71% akkerland en 29% weide, meersch of bilk.

Zetten we de gegevens uit deze boedelstaat op een rijtje in onderstaand schema :

A. Gebouwen geschatte waarde

- woonhuis	36 ponden
- stal	7 ponden
- bakhuis	2 ponden
totaal	45 ponden

B. Gronden

<u>naam perceel</u>	<u>oppervlakte</u>	<u>grondwaarde per roede</u>	<u>totaal geschatte waarde</u>
- bernaertsvelt	1 bunder	5 schelling	100 pond
- op tcot	6 vierendeel	4 schelling	120 pond
- hoolenmersch	3 vierendeel	3 schelling	45 pond
- buelc hofstede	7 hond.lands	2 schelling	17 pond 10 sch.
- opden huevel	0,5 bunder	3 schelling	30 pond
- buelk merghelput	0,5 vierendl.	5 schelling	12 pond 10 sch.
- inde hefstede	3,5 hond.lands	6 schelling	26 pond 10 sch.
- totaal	4,5 bunder = 6,3 hectare		351 pnd 10 sch.

C. Waaiende catheilen

- totaal : 23 pond 18 schellingen.

De gronden van de boerderij zijn opgesplitst in een zevental percelen die naar aloud gebruik meestal een specifieke naam dragen en waarvan de waarde in verhouding staat tot de kwaliteit van de grond. Zo wordt de "bolk voor de hofstede" op 2 schellingen per roede en de akkers op "bernaertsvelt" op 5 schellingen de roede geschat. De totale geschatte waarde van die 6,3 hectaren bedraagt 351 ponden en 10 schellingen.

De gebouwen -woonhuis, stal en ovenbuur- vertegenwoordigen een bedrag van 45 ponden.

De "waaiende catheilen" -bomen, hagen, struiken, gewassen- worden geschat op 23 ponden en 18 schellingen.

De hofstede in haar geheel wordt geschat op 420 ponden en 8 schellingen. Het is riskant om dit bedrag om te rekenen in hedendaagse munt, maar misschien mogen we stellen dat dit hoefvetje vandaag om en bij de drie miljoen zou kosten. Met zijn hofstede van meer dan zes hectaren behoorde Jan Van Meerhaeghe zeker tot de middelgrote landbouwers van het dorp.

Als we de afzonderlijke bedragen van nabij bekijken, valt het ons op hoe relatief laag de gebouwen geschat worden : 45 ponden.

Dat is slechts zoveel als de "hoolenmersch", een stuk weide van ongeveer één hectare. Het woonhuis dat Jan en Gillis betrokken zal wellicht een bescheiden bouwsel geweest zijn, waarvan de muren niet in baksteen, maar wel in leem opgetrokken waren. Een typische boerenwoning zoals we ze in Bokrijk nog kunnen bewonderen. Het kapitaal van boer Van Meerhaeghe zat voornamelijk in de grond. Welke gewassen hij op zijn akkers teelt, is niet precies omschreven, evenmin als het vee dat hij op stal heeft staan. Wel is er in de openingsparagraaf sprake van "koren" en "koeibeesten".

Ook de roerende goederen -meubels, huisraad, landbouwmateriaal- worden niet gedetailleerd beschreven, dit in tegenstelling tot andere boedelbeschrijvingen van stamgenoten waarin een komplette inventaris wordt opgemaakt tot en met de laatste lepel in huis. De klerk die deze akte heeft neergepluimd heeft ook verzuimd om de woonplaats van de betrokkenen te noteren. Andere bronnen leren ons dat deze Van Meerhaeghes te Wortegem woonden. Zo lezen we in de renteboeken van Walem dat zoon Gillis in 1399 één vierendeel en zestig roeden land verkocht aan Rassen Van Hauteghem en in 1402 betaalt hij zes schellingen over "een stickine landts dat hij vercochte aan Andries Hulaeghen".

Gillis overleed in 1416, drie jaar na het overlijden van zijn moeder Mergriete Vander Beken. De aanhef van de 'staat van goede' die na zijn dood werd opgesteld, luidt : "van Gillis van Merhaghe te Wartighem" en aldaar lagen dus de percelen "bernaertsvelt, hoolenmeersch en opden huevele", die hij van zijn ouders geërfd had en die hier ook geciteerd worden.

Een tekst uit 1451 laat ons toe de ligging van die percelen nog nader te situeren binnen het dorp. In datzelfde jaar betalen de erfgenamen van Gillis namelijk drie schellingen en vier deniers rente "van tien vierendelen lants ligghende in Ghertruut van Merhaghe, in diversche plaacken, te wetene, de herstede, den langhen buelc ende up bernaertvelt". Hieruit mogen we besluiten dat de erfgronden van deze Van Meerhaeghes in de omgeving van de "Meerhage" lagen, meer bepaald in de oude 'roep' van hun stammoeder Gertrudis Van Meerhaeghe, die daar twee eeuwen vroeger leefde!! (zie Meermin 15 en 16 over de Walemse bevolking).

Ook schoonzoon Willem De Tavernier woonde te Wortegem. In een renteboek van Walem lezen we hoe hij in 't jaar 1400 zes vierendelen land verkocht aan Kerstoffel Illoers. In de bovenstaande boedelstaat verklaart Willem tevreden te zijn met het part en deel dat hem en zijn vrouw toekomt. Wat dit erfdeel precies omvat wordt echter niet gezegd. Gillis Van Meerhaeghe erft in ieder geval de hoofdmoot en, ter compensatie, verbindt vader Jan er zich toe om aan zijn dochter en schoonzoon Willem de som van 20 ponden te betalen, in twee termijnen : de eerste helft op Sint-Jansdag, dit is op 24 juni en de tweede helft op het feest van Sint-Maarten of op 11 november 1413.

Deze boedelstaat gunt ons niet alleen een blik op het vermogen van Jan Van Meerhaeghe, maar zegt ons ook iets over de "landbouwpraktijk" uit die dagen. In dit verband lichten we uit de tekst het woord "merghelput", de naam van een perceel waar Jan een half vierendeel "buelke" had liggen. Dit toponiem wordt in middeleeuwse teksten vaak aangetroffen en verwijst naar de gewoonte om het land te 'mergelen', een gewoonte die de Oude Belgen reeds kenden. Mergel is vette, kalkhoudende klei en mergelen is in feite "mesten van de aarde met aarde". Vooral in leemstreken werden bodems waarop graan geteeld werd gemergeld. Die vochthoudende bodems verzuren makkelijk en broodgranen zijn zeer gevoelig voor een te zure grondreactie. Om die zuurte te neutraliseren werd de grond met een calciumconcentratie, met mergelgrond dus, gemest. De "merghelput" was een plek waar die mergel werd opgedolven. Van dit begrip of deze veel voorkomende plaatsnaam werden de familienamen Merghelinck en Vande Merghel afgeleid.

Deze 'staat van goede' werd opgesteld "ter kennissen van Willem Cabbelliau ende zine ghesellen". Willem Cabilliau was tijdens het eerste kwart van de 15de eeuw een stedelijke topfunctionaris die onder meer burgemeester en schepene was van Oudenaarde. Hier handelt hij als 'oppervoogd' van de stad en de kasselrij en in die functie moest hij op het goede beheer van de Wezerij toezicht houden.

We zouden deze boedelstaat nog meer kunnen uitdiepen, maar we beperken ons tot het bovenstaande. Ondertussen hebt u zich ervan kunnen overtuigen welke schatten de poorterij en vooral de wezerij in zich draagt. Het is zelfs zo dat we over deze stamgenoot die vijfhonderd jaar geleden leefde, méér weten dan over de meeste Meirhaeghes van de laatste vijf generaties! Wie van onze lezers zou ons bijvoorbeeld een gedetailleerde beschrijving kunnen bezorgen van de bezittingen van zijn grootouders of overgrootouders? Op een enkele uitzondering na, ongeveer niemand; daar zijn we spijtig genoeg van overtuigd.

- Herman Meirhaeghe -

S P R O K K E L S

- Mevr. Windels echtg. Verheye uit Ingelmunster verrijkte ons familie-archief met fotocopiees van rouwzantjes en foto's, o.a. van de nakomelingen van Henri Meerhaeghe en Virginie Mestdagh die naar de USA emigreerden.
- Dr. L. Varlez uit Brussel stuurde ons een uittreksel uit de "Revue Médicale de Bruxelles" (nr.6-1985) waarin onder de titel "l'hypercapnie induite par l'oxygénothérapie", een wetenschappelijke bijdrage verscheen van de hand van G.Nuttin, R.Sergysels en A. Van Meerhaeghe, allen verbonden aan het "Département des voies respiratoires" van het "Hôpital Universitaire Saint-Pierre" te Brussel.
- De Hr. Willy Van Meirhaeghe uit Ronse schonk ons, naast enkele rouwzantjes, een schematisch overzicht van de jongste generaties Van Meirhaeghe uit zijn familietak. Willy blijkt ook een eerste klas numismatieker te zijn die een unieke kollektie oude munten bezit. Verwante ziel, zou ik zeggen, want jaren geleden was ik-zelf ook door die microbe gebeten. Hoewel de verzamelaarswoede me niet meer beheerst, koester ik nog steeds mijn bescheiden kollektie "slijk der aarde".
- Op 22 maart '85 organiseerde de kommissie-industrie van Jaycees-Tielt een kolloquium onder de titel : "Wegwijs subsidies", bedoeld voor de KMO-leiders uit de regio. In die "kommissie-industrie zetelt o.a. Yvan Van Meerhaeghe.
- Ter overweging :
 "Geboorte en voorouders en hetgeen wij niet zelf gedaan hebben, kunnen wij nauwelijks het onze noemen" (Ovidius)
 "Wel hem die zijne vaders gaarne bedenkt" (Goethe)

- Gelezen in het Nieuwsblad van 26 maart 1985 :
Huise : auto over kop. Zaterdagavond omstreeks 19u15 deed zich op de Grote Baan te Huise een verkeersongeval voor waarbij twee personenwagens betrokken waren. Toen de auto van het echtpaar Richard De Wilde-Van De Weeghe, Achterstraat te St.-Amandsberg, naar links uitweek, werd deze aangereden door de wagen bestuurd door Annie Van Meirhaeghe, Jasmijnstraat te Maarkedal. De wagen van Van Meirhaeghe ging hierbij overkop. De inzittenden van beide wagens werden met lichte verwondingen naar de kliniek te Oudenaarde overgebracht.
- Te Wapen !
Het heeft heel wat geld en vooral tijd gekost, maar het is er dan toch nog van gekomen. Eind april ontvingen we de oorkonde waarbij het Van Meirhaeghe-familiewapen door het Heraldisch Kollege van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde officieel werd geregistreerd. Meer hierover in het volgend Meerminneke!
- Verkiezingen met een reukje...
Met de verkiezingen van het najaar in het vooruitzicht, citeren we hieronder een passage uit het boek van de Hr. L. Snoeck over "Het Zuidvlaamse Geslacht Anrijs", waarin hij onder meer een episode schetst uit de verkiezingsstrijd die anno 1912 te Ooike de gemoederen én de reukorganen beroerde...
In dat jaar nam een nieuwe groep de handschoen op tegen de aloude conservatieve partij. "De conservatieve partij stond min of meer onder de voogdij van de pastoor en van de grootgrondeigenaars, zoals de familie Van Meirhaeghe. Een ongebonden groep wilde een nieuwe politiek voeren, onafhankelijk van kerk en grondeigenaars. Daar Mevr. Van Meirhaeghe openlijk teveel steun verleende aan de conservatieve partij, bezorgden een paar heethoofden haar een niet al te welriekende verrassing, waardoor zij de kieskampanje van de oppositie compromitteerden. Tijdens een zaterdagnacht goten zij een paar kuipen beer uit voor de voordeur van deze dame. Wanneer Mevr. Van Meirhaeghe 's anderendaags naar de kerk wilde gaan, trapte zij onverhoeds in de vieze brij. Daarmee was het hek van de dam. De pastoor gaf een van zijn vurigste preken ten beste om de parochianen te overtuigen van de losbandigheid van dat handjevol nietsnutten. In het klooster werd de paternoster gebeden, opdat de goeden zouden mogen winnen. Gevolg was dat de oppositie geen enkele zetel behaalde."
De tactiek van deze 'beerputters' getuigt toch wel van een gebrek aan door- en inzicht, wetende dat de politiek op zich reeds genoeg kan stinken. Of wilden zij deze wetenschap, via deze symbolische daad, misschien duidelijk in de 'verf' zetten?
- Verdrijven we bovenstaande geuren met onderstaande kookluchtjes.
In het boekje "Vis, mosselen, garnalen, feestelijke gerechten voor de visliefhebber", samengesteld door Lily Van Pareren, vonden we op pagina 17 dit typische Van Meirhaeghe-gerecht...
Kabeljauw Meermin
Voor vijf à zes personen : 500 g kabeljauwfilet, wat mayonaise aangemaakt met citroensap, 150 g gepelde Noorse garnalen, één literblik macédoine de légumes, wat heel dikke mayonaise, twee hardgekookte eieren, wat mooi groene slabladeren.

Kabeljauw Meermin is een vooraf-gerecht dat heel eenvoudig te bereiden is. Het verdient wel aanbeveling om in dit geval de mayonaise zelf te maken. U hebt namelijk een mayonaise nodig in de gewone gangbare dikte en die vermengt u met wat vers citroensap; én u hebt een zeer stevige mayonaise nodig om er de macédoine mee aan te maken. Geef de mayonaise bijvoorbeeld wat rosmarijn-azijn mee als gezellige en lekkere smaakvariant. U begint met de kabeljauwfilet te pocheren en zodra de vis precies goed is, verdeelt u deze in stukjes, laat alles koud worden en vermengt hem met, vooral niet te veel, citroenmayonaise. Beleg een grote ronde schotel met mooie groene slabladeren en deponeer de kabeljauw in het midden. Strijk de bovenkant van die berg wat glad en beleg het hele oppervlak met de roze garnalen. Laat de macédoine de légumes, na ze onder de koude kraan te hebben afgespoeld (om het overvloedige zetmeel dat er altijd in zit te verwijderen), goed uitlekken en vermeng ze daarna met de zeer stevige mayonaise. Leg de macédoine in een krans om de vis. Pel de eieren en prak ze heel fijn. Strooi ze als een soort confetti over de macédoine-rand. Serveer dit hapje, zeer koel, met warme toast en boter.

We willen hier beroep doen op de culinaire fantasie van onze lezers. Wie stelt een eigen Meermin-visschotel samen? Stuur ons uw ideeën! Een eigen Van Meirhaeghe-familiegerecht, zou dat geen smakelijk unicum zijn?

- Veertig jaar geleden : Oorlog en Vrede.

Veertig jaar geleden kwam een einde aan de Tweede Wereldoorlog die 50 à 55 miljoen mensenlevens opeiste... Toen de Sovjet-Unie op de puinen van Berlijn de hand reikte aan de Verenigde Staten, hadden 20 miljoen Russen en 260.000 Amerikanen het leven verloren. Vijfenvijftig miljoen mensen... Een getal dat op zich al genoeg zegt over de onmenselijkheid van deze Krieg. Het wordt nog zinlozer als we weten dat de helft van alle oorlogsslachtoffers weerloze burgers waren. In ons land bijvoorbeeld stierven 88.000 Belgen, waarvan 76.000 burgers! Een van hen was Cyriel Meirhaeghe.

Cyriel werd te Aalter geboren op 3 december 1904 als zoon van René Meirhaeghe en Marie-Louise De Neve.

Hij huwde te Aalter in 1930 met Laura Dhondt.

Na hun huwelijk vestigen ze zich te Ruiselede, in de Aalterstraat, waar hun drie kinderen geboren worden : Maria in 1931, Wilfried in 1932 en André in 1939.

In het heemkundig tijdschrift "Oud Ruysselede" verscheen vorig jaar een fotoreportage over de bloedige bevrijding van Ruiselede. R. Debacker schreef daarbij volgende inleiding :

"Na de landing in Normandië, op 6 juni 1944, komt ook voor Ruiselede het einde van de oorlog naderbij. De vooruitgang van de geallieerde troepen vordert evenwel niet in rechte lijn: Brussel wordt op 3 september ingenomen, terwijl er in Ruiselede nog Duitse soldaten verblijven. Op vrijdagmorgen 8 september 1944 naderen, omstreeks 9u30, geallieerde tanks. Uit Pittem komende rijden zij, via Schuiferskapelle, Ruiselede binnen. Zij omsingelen, praktisch zonder tegenstand, het dorpscentrum. Deze Britse tanks zijn door Polen bemand. (2° Poolse Pantserdivisie)

De Duitsers hebben plannen voor weerstand op het kanaal Gent-Brugge. Hierdoor staat, op de weg van Tielt naar Aalter, een deel van hun terugtrekkende troepen geblokkeerd. Rond de middag krijgt de bevrijding van Ruiselede een tragische wending, vooral in de Aalterstraat. Duitse soldaten dwingen daar de burgers hun huis te verlaten. Het worden bange uren. Om de tegenstand te breken worden even na vijf uur ook Engelse vliegtuigen ingezet. Tegen de avond is Ruiselede bevrijd. Naast de vele militaire slachtoffers zijn er ook burgers onder de doden : zeven Ruiseledenaren, waarvan het levenseinde telkens een verhaal op zichzelf is. Een verhaal van spanning, van geweld, ook van overmoed en haat. Een brok geschiedenis die nu nog emoties oproept. Daarom maken wij met opzet geen gedetailleerd verslag."

De zeven slachtoffers waren : Emiel De Keyzer, Henri De Leersnyder, Maurits Dinneweth, Cyriel Lafaut, Adolf Neirynck, Marie Van Watermeulen en Cyriel Meirhaeghe. Ze werden op dinsdag 12 september 1944 te Ruiselede begraven. Cyriel was nog geen veertig jaar oud toen hij op de drempel van de vrede gedood werd. Hij is één van die vijftig miljoen. Eén van ons.

-Herman Meirhaeghe-

.

Dit moet U beslist doen

EEN MEIRHAEGHE-TRIP NAAR HET HARTJE VAN VLAANDEREN

Wij kozen voor u, met voor elk wat wils, deze gezellige uitstap op zaterdag 29 juni of zondag 30 juni 1985 naar waar

DE BLOEMEN BLOEIEN
DE MOLENS DROMEN
EN DE MOTOREN RONKEN...

doorheen Gods schone natuur om en in de dorpen waar onze voorouders omstreeks 1635 hun intrek namen, met als middelpunt 'de roos Kanegem', waar de 'van' van de Van Meirhaeghen bleef steken in de vederpen van de grijze dorpspastoor.

Ge moet er de bloemen zien in het schoonste bloemendorp van de wereld, de molens die nog dromen over ver-voorbijge dagen en de zorg bewonderen waarmee de Kanegemnaars hun dorp vertroetelen en er fier op zijn...

- fier zijn dat Mijnheerke Van Caeneghem een stamboom heeft die ontspruit in Kanegem;
 - fier zijn op één zijner felle kloeke zonen : de laatste Flan-drien, tweevoudig wereldkampioen Briek Schotte;
 - fier zijn op de beroemdste zijner zonen : Kardinaal Godfried Danneels (en spreek zijn naam maar uit zoals de Paus het deed, alsof hij zó van Kanegem was gekomen).
- Hebt gij ook die rilling gevoeld toen Kardinaal Danneels daar zo bij Onze Paus Joannes Paulus II stond? Dat gevoel?-'Kijk, die is ook van Kanegem, zo'n klein dorp. Hoe is het mogelijk... Ik zat bij zijn vader in de klas!-

Maar we moeten op onze wandeltocht vooruit. U genoot toch van de Kathedraal van te lande en van de landelijke rust? U genoot toch van de bloemen -de duizende- en van de bloemen, en van de bloemen, en van de bloemen?

Ik zend U verder langs de kronkelpaden naar de Europastad :

NAAR TIELT

Daar wilde ik U ook hebben en dit is waarom :

In de school van de Sint-Jozefsparochie, aan het kerkje in de omgeving van de Tieltse watertoren, gaat er op zaterdag 29 juni en zondag 30 juni een Vlaamse Kermis door ten voordele van de parochie en haar missionarissen, waaronder Zuster Julia Meirhaeghe.

Tot dit feest draagt onze familiegroep zijn steentje bij. Een aardig steentje. Luister maar. Maar luisteren is niet genoeg. U moet eens gaan zien. Ook eens gaan zien!!

Zaterdag 29 juni tussen 14u30 en 17u30 of zondag 30 juni na 16 u.

MOTO-TRIAL-DEMONSTRATIE MET GRATIS TOEGANG

en wat een pleiade kampioenen aan de start

- Gery Vande Vijvere : kampioen van West-Vlaanderen Internationalen. Broer van Linda, de echtgenote van Gaby Meirhaeghe
- Philip Damiens : vice-kampioen van West-Vlaanderen.
- Gaby Meirhaeghe : kampioen van West-Vlaanderen Nationalen. zoon van Albert en Mariette Lauwers.
- Kurt Meirhaeghe : kampioen van West-Vlaanderen Juniores. zoon van Romain en Jeannine Devos en kleinzoon van Maurice Meirhaeghe en Martha Claeys.
- Philip Meirhaeghe : kampioen van België en vice-kampioen van Europa fietstrial! Zoon van Jan en Rosemie Werrebrouck en kleinzoon van Maurice en Martha Claeys.
- Michel Ramboer : vriend doch tevens zware concurrent van de hele familiale trial-band.
- Eddy Mervillie : winnaar van het kampioenschap van West-Vlaanderen, doch niet gekroond wegens 'Oostvlaming van origine en verblijf'. Zoon van Georges en Frieda Meirhaeghe en kleinzoon van Maurice en Martha Claeys.

U ziet zelf, waarde wandelaar, dat het met zo een uitzonderlijke ploeg werkelijk de moeite zal lonen en dat u zeker gewonnen wordt voor deze zuivere amateursport, bij het zien van deze beheersing en motorrijkunst.

De organisatie van de hindernissen ligt in de ondervindingrijke handen van de expertploeg : Albert Meirhaeghe, André Meirhaeghe en Geert Meirhaeghe uit Tielt, Jan Meirhaeghe uit Drongen en Herman Meirhaeghe uit Grammene.

En voor alle moeilijke en onvoorzienne zetten staat borg : Johan Callens, echtgenoot van Greta Meirhaeghe, dochter van André en Simonne Verscheure. In goede handen, als ge't maar weet; Johan is immers schaakkampioen van Tielt.

Als uw familiale geestdrift hiermee nog niet verzadigd is, dan weet ik het ook niet meer. Al deze Meirhaeghes verwachten u. 't Is niet voor henzelf maar voor deze Tieltse Vlaamse Kermis.

Zie ik U ? Ja toch !!

-Jan Meirhaeghe-

Afscheid van een vriend,

Toen dit Meerminneke reeds helemaal door de stencilmolen was gedraaid en op de verzending lag te wachten, bereikte mij het onzalige nieuws waarvoor ik -en met mij heel onze familie- reeds dagen, weken gevreesd had. Hoe ik ook geprobeerd had om me voor te bereiden op het onafwendbare, toch stond ik voor die blinde muur, toen de woorden via de hoorn van de telefoon mijn hoofd binnendrongen : Daniël is gestorven.

Op dinsdag 28 mei 1985. Om 8 uur 's avonds. In het ziekenhuis te Oudenaarde.

Een week voor zijn dood heb ik hem nog een bezoek gebracht. Een laatste bezoek. Het afscheid. Want ik wist dat dit ziekbed zijn sterfbed zou worden. Vanuit het raam in die kamer zag ik de toren van Sint-Walburga en de tinnen van het stadhuis. Het stadhuis waar Daniël als adjunct-politiecommissaris al die jaren had gewerkt en waar hij nooit meer zou terugkeren. Het stadhuis ook waar hij op die bloedhete augustusdag in 1983 al die Van en andere Meirhaeghes welkom had geheten op het grote familiefeest, waarachter hij de drijvende kracht was.

In het vroege voorjaar werd Daniël plots ziek. Dodelijk ziek, ondanks het feit dat hij de chirurgische ingreep zo goed leek verwerkt te hebben. Toen ik hem kort daarna opzocht, zag hij er, de omstandigheden in acht genomen, 'goed' uit. In ieder geval was hij boordevol moed en hoop. En ook ik hoopte dat de berichten voorbarig zouden blijken. Dat dit slechts een nachtmerrie was, waaruit hij zou ontwaken om opnieuw te beginnen. Maar in de korte tijd tussen het verschijnen van het vorig en dit Meerminneke, voltrok zich het onvermijdelijke. Maanden van wanhoop en pijn, voor hem en voor zijn naastbestaanden die hem zolang het kon, thuis letterlijk dag én nacht hebben vergezeld op die pijnlijke weg. Na mijn laatste bezoek vatte zijn echtgenote Mariëtte haar verdriet en de onrechtvaardigheid van het lot in deze weinige woorden die alles zeggen : "we hebben samen dit huis gezet waarin we onze vijf kinderen hebben grootgebracht en net nu we het wat gemakkelijker zouden hebben, moet dit gebeuren. En hij had nog zoveel plannen en dromen..." Als er tegenover de dood geen troost is, dan is de dood misschien een troost ten opzichte van de pijn en het lijden.

Voor hem ruim ik hier plaats in. Dit is alles wat ik nog kan doen. Hem in uw en mijn herinnering oproepen. De in het voorwoord aangekondigde nieuwe rubriek "rouwzantjes", zal, o ironie van het lot, pas in het volgend nummer van start gaan.

Richard, of beter Daniël, want als 'Daniël' ben je gekend in onze familie en zo heb ik je altijd aangesproken. Al hebben we mekaar hoogstens twintig keer ontmoet in dit voor jou veel te korte leven, toch heb ik het gevoel dat ik je goed gekend heb. Wij, mijn vrouw mijn kinderen en ikzelf, wij voelden ons onmiddellijk thuis bij jou en Mariëtte. Dat er tussen ons een leeftijdsverschil was van bijna één generatie, vormde geen enkel probleem en ik beschouwde je ook niet als 'die kozijn van mijn vader'. Tussen ons was er meer dan alleen maar een familieband. Onze wederzijdse bezoeken waren dan ook niet zozeer familiebezoeken, als wel vriendenbezoeken.

Dan luisterde ik geboeid en geamuseerd naar je vertellingen. Want een geboren verteller, dat was je zeker, zowel met de pen als met het gesproken woord. Verhalen over je jeugd, de oorlog, vakantiereizen. Ik hoor en zie je nog doende op je zo typische manier : sappig en gezapig, bedachtzaam je woorden wikkend, de kraaietpootjes rond je lachende ogen, je hand die je dichte grijze haar achterover strijkt, een haal aan je cigarillo. Je was een tevreden man. Gelukkig met je lieve en sterke echtgenote. Gelukkig met je vijf kinderen waarop je fier was en van wie je me zei dat het 'brave kinders' waren. Gelukkig met je kleinkinderen in wie je voor de tweede maal herboren werd. Je vond je plezier in de kleine dingen des levens : op het land waar je de vruchten won, in het schrijven van een gedicht of een novelle, in de omgang met mensen. Uit alles trad je naar voor als een zachtaardig man. Met mijn eeuwige argwaan voor alle uniformdragers, heb ik er altijd moeite mee gehad om me een beeld te vormen van jou als politiemann. Ik heb je nooit in de uitoefening van je functie aan het werk gezien, maar ik kan me niet voorstellen dat je een ander man werd van zodra je je uniform aantrok. Je was zeker erg plichtsbewust - dat was je trouwens in heel je doen en laten - maar ik weet zeker dat jij meer naar de geest, dan naar de letter van de wet zult gehandeld hebben.

Ik heb je pas goed leren kennen in het kader van onze familievereniging en onze stamboom. In dit familieblad deed ik talloze oproepen om medewerking en jij was nagenoeg de enige die mijn vraag beantwoordde. Je stuurde me je gedichten toe en ik dacht : is het misschien de liefde voor de poëzie en de taal die ons verbindt? Je schreef ook drie lange artikels voor ons tijdschrift. Je eerste bijdrage handelde over je eveneens veel te jong gestorven broer Cyriel. Van familieleden kende ik alleen het trieste verhaal van zijn ziekte en dood, maar jij schetste een heel ander beeld van je broer. Het beeld van de sterke en levenslustige jongeman die hij ook geweest was. Jij beschreef met veel humor de mooie en grappige dingen uit zijn jonge jaren en zo was het goed.

Na onze legendarische familie-uitstap naar Frankrijk in de zomer van 1982, schreef je een prachtig reisverslag. En aan die reis bewaar ook ik de beste herinneringen. Je hebt het zelf geschreven, hoe wij daar allebei, tussen koffiepote en jeneverglas, stoute plannen gesmeed hebben voor een groot Van Meirhaeghefeest. Ik citeer uit je pen : "er gebeurde daar iets vreemds : wij nipten met profijtige teugen aan onze petrol en bij de volgende nip was het glas weer vol. Dat spel duurde een hele tijd vooraleer wij het in de gaten kregen. Ik peins dat Onze Lieve Heer persoonlijk met de fles rondgelopen heeft en, onzichtbaar als Hij is, ons daar een fameuze pee gestoofd heeft. Ik peins dat Hij zichzelf een beetje in eer moest herstellen, want sedert dat affront dat ze Hem aangedaan hebben op de Bruilof van Kana, moet het nog altijd op Zijne lever gelegen hebben dat Hij in arren moede water in wijn moest veranderen. Herman en ik -zo schrijf je- zagen la vie en rose door de rose bril van de wijn en de petrol. Maar wat die twee daar in Châtres bedisseld hebben, terwijl Ons Here rondzweefde met de cinquante-deux, wel, dat was geen zattepraat. Daar hoort ge nog van!" Ik hoop dat dit niet oneerbiedig klinkt, maar in deze tekst vind ik je helemaal terug, Daniël : een gelovig man, met veel gevoel voor humor, die van de geneugten des levens wist te genieten.

Geen vol jaar later was dat familiefeest een feit. Dankzij jou, Daniël! Net als achter het Kanegemse feest in 1968, was jij ook dit keer de motor achter het gebeuren. Zonder jouw inzet en organisatietalent, was het er nooit van gekomen. Zelf ben ik eerder een man van de archieven en ik had een enthousiaste compagnon als jij nodig om al die stamgenoten bijeen te brengen te Oudenaarde. Naderhand schreef je voor 't Meerminneke "Het Waar Verhaal over de Van Meirhaeghefeeste" en op die wijze liet je ons allemaal nog eens nagenieten.

In die bijdrage heb je het over jouw nonkel Jan Meirhaeghe 'van over de schreve' die je als een soort 'geestelijke vader' van onze familiefeesten afschildert. In mijn familie-archief had ik geen enkele foto van die kleurrijke grootoom en uitgerend jij hebt mij verleden jaar die ontbrekende foto geschonken... Ik citeer hier de slotwoorden van dat 'Waar Verhaal' : "Ginder boven op een tuinbank, onder een linde, zat Onze Lieve Heer en links van hem zat Sinte Pieter en tussen hen in zat die oude nonkel Jan uit Bailleul. Zij dronken alle drie een Oudenaardse Bruine en rookten een dikke sigaar. En meer tot zichzelf dan tot de twee anderen, zei nonkel Jan, terwijl hij naar de huistoe rijdende feestvierders zat te kijken : '...Daar allemaal beneden, ziet dat ge voortdoet!'".

Daniël, nu zit jij naast je broer Cyriel en naast nonkel Jan, daarboven, en jij zegt precies hetzelfde : dat we moeten voortdoen! Dat verlang je van Mariette, van je kinderen, van ons allemaal. We zullen proberen, hoewel we niet weten hoe we de leegte die je achterlaat zullen wegwerken. De leegte in je gezin, in je werkring. Jij zult ook de grote afwezige zijn als we nog eens al de stamgenoten samenroepen.

Eind verleden jaar zat jij naast mij in het kerkje van Astone, tijdens de begrafenisdienst van jouw neef en mijn nonkel Cyrille. Wie kon ooit vermoeden dat jij hem vijf maand later zoudt volgen? Geen vierenvijftig jaar oud. De ondraaglijke lichtheid van het bestaan dat zo vluchtig is en vlug.

Ik mis je als vriend. En als stambewaarder zal ik de herinnering aan jou levend houden. Dag Daniël en tot wederziens aan de overzijde van dit leven. Vrede en Rust, dat wens ik je toe en met mij allen die aan deze boom ontsproten zijn.

Herman.

.

Richard-Daniël Meirhaeghe publiceerde in ons Meerminneke :

- Ook hij kwam van Kanegem. Herinneringen aan zijn broer Cyriel Meermin nr.4 pag 9-11.
- Ingezonden brief omtrent de geografische situering van 'de Meerhage'. Meermin nr.5 pag 16-17.
- Rust. Een gedicht. Meermin nr.6 pag 18.
- De 24 uur van Châtres. Reisverslag. Meermin nr.8 pag 10-15.
- Bij dageraad in april. Een gedicht. Meermin nr.9 pag 14.
- Het waar verhaal over de Van Meirhaeghefeeste. Meermin 11 pag4-9.
- Winterlicht. Een gedicht. Meermin 18 pag 18.

.

winterdag

't Gesmoord geluid van stappen in de sneeuw
die kriecht en kraakt als een gesteven laken
dat als een lijkwade gespreid over de daken
het dagelijks brood ontzegt aan mus en spreekw

Het hijgen van de noorderwind in 't hout
die vlijmend scherp de naakte takken martelt
en moordend over land en weiden dartelt,
luguber huilend als de wolven in het woud

Op een verre hofstee jankt een kouwe hond
De roodborst tikt verhongerd op de ruiten
en onderworpen schooit hij aan het raam daarbuiten
de kraaien kladden doelloos krijsend rond

De vrieslucht prangt de nacht die bijna stikt
en rillend hoorbaar is de stilte te ontwaren,
heel uit de verte komen klanken aangevaren :
het tappen van een klok die 'twaalf uur' tikt.

En als de lange nacht dan langzaam stijvend sterft
ademt de goede aarde door de sneeuwvacht uit;
en stollend-zwevend alles op zijn weg omsluit
de mist, die al wat is eentonig vuilwit verft.

Maar zie! Wanneer 't gordijn is opgehaald
is 't toverij wat nu valt te aanschouwen :
't is al kristal dat overal is vastgehouden
en door de zon zo schitterend wordt bestraald!

Richard-Daniël Meirhaeghe
11 november 1981